

Sociaal-Economische Raad
t.a.v. de heer C.C.M. Vendrik
Postbus 90405
2509 LK DEN HAAG

Datum 20 mei 2019
Behandeld door Bjorn van den Boom
Telefoonnummer
Ons kenmerk 21120 198
Onderwerp Afstemming energietransitie i.r.t. natuurgebieden

Geachte heer Vendrik,

Zoals u weet, is Natuurmonumenten van mening dat beschermde natuurgebieden, gelegen binnen het Nationaal Natuurnetwerk, maximaal gevrijwaard zouden moeten blijven van bebouwing – en derhalve ook van de plaatsing van windturbines en zonneweides.

Op basis van eerder contact dat ik hierover met u had, heeft de voorbije periode een verkenning plaatsgevonden tussen enkele vertegenwoordigers van de Sectortafel Elektriciteit en mijn organisatie. Doel van deze verkenning was om te bezien of belangen van de sectortafel en belangen van natuurbescherming dichter bij elkaar konden komen en tot een wederzijds gedragen tekstvoorstel konden leiden. Middels dit schrijven informeer ik u over de uitkomst van deze verkenning.

Natuurmonumenten had graag gezien – en zou nog steeds graag zien – dat het klimaatakkoord ten aanzien van de ruimtelijke aspecten van de energietransitie rekenschap neemt van de waarde van beschermde natuurgebieden. Weliswaar staan in de huidige conceptdocumenten teksten die erkennen dat natuur van belang is, maar altijd in een context waarin dit belang afgewogen kan en moet worden tegen andere belangen zoals energievoorziening en woningbouw. Naar onze mening gaat die benadering categorisch voorbij aan het feit dat *binnen* beschermde natuurgebieden (die slechts 13% van ons land beslaan) het natuurbelang voorop dient te staan, en de eerste afweging zou moeten zijn of er alternatieven voorhanden zijn waardoor beschermde natuurgebieden ontzien kunnen blijven. Overigens is dat geen nieuw standpunt: het vrijwaren van natuurgebieden tegen bebouwing en andere vormen van aantasting is al 115 jaar de kern van onze missie.

Omdat er Natuurmonumenten veel aan gelegen was (en is) om hierover tot een wederzijds gedragen tekstvoorstel te komen, hebben wij ons in de verkenning vergaand compromisbereid getoond. Het leidde tot een finaal tekstvoorstel, van Natuurmonumenten én Energie Nederland tezamen, waarbij één zin toegevoegd zou worden aan de huidige teksten van de Elektriciteitstafel, namelijk: “*Streef er naar beschermde natuurgebieden zo veel mogelijk te ontzien bij het bepalen van locatiekeuzes*”. Nota bene: deze zinsnede zou niet

Aan Sociaal-Economische Raad, t.a.v. de heer C.C.M. Vendrik
Datum 20 mei 2019
Ons kenmerk 21120 198
Onderwerp Afstemming energietransitie i.r.t. natuurgebieden
Pagina 2 van 2

worden opgenomen onder de (zelf)bindende afspraken, maar onder de 'overwegingen' die daaraan vooraf gaan.

Tot mijn spijt moet ik melden dat (zelfs) deze tekst voor de vertegenwoordigende overheden onacceptabel bleek – en dat partijen geen ruimte zagen voor aanpassing of bijstelling tot een alternatieve tekst die wel op draagvlak kon rekenen. Enerzijds omdat overheden deze tekst beschouwden als een vorm van ruimtelijke sturing die niet acceptabel werd geacht (IPO mede namens VNG) en anderzijds omdat overheden het in dit stadium procesmatig niet opportuun achtten om nog nader op dit thema in te gaan (EZK namens Rijk).

Wij betreuren het zeer dat het – ook na consensus met milieuorganisaties én Energie Nederland, en na vergaande concessies op formulering – niet gelukt is om over dit belangrijke onderwerp tot overeenstemming te komen. Onze conclusie is dat de vertegenwoordigende overheden ten aanzien van de energietransitie, binnen de context van het klimaatakkoord, geen uitspraak willen doen waarmee beschermde natuurgebieden recht wordt gedaan als gebieden waar de bescherming van natuur en landschap in beginsel prevaleert boven andere belangen.

Tenslotte wil ik graag nadrukkelijk melden dat wij dit een zorgwekkende patstelling vinden. Onze recente Nationale Landschaps Enquete onder 45.000 Nederlanders liet enerzijds zien dat mensen massaal accepteren en begrijpen dat de energietransitie het aanzien van onze landschappen vergaand zal beïnvloeden (80%), maar tegelijkertijd van mening zijn dat beschermde natuurgebieden daarbij ontzien moeten worden (90%). In Duitsland zien we momenteel een situatie ontstaan waarbij plaatsing van windturbines in natuurgebieden leidt tot een sterk gejuridificeerd maatschappelijk debat waarbij voorstanders van de 'energie wende' en voorstanders van biodiversiteit tegenover elkaar zijn komen te staan. Het is Natuurmonumenten veel waard om die situatie in Nederland zoveel mogelijk te voorkomen.

Vanwege de grote importantie van dit onderwerp – en onze hoop dat er alsnog een opening ontstaat om natuurgebieden bij windrealisatie te ontzien – verzenden wij deze brief in afschrift aan de beleidsverantwoordelijke bewindvoerders, mevr. C. Schouten en dhr. E. Wiebes, alsmede aan de voorzitter van het Klimaatberaad, dhr. E. Nijpels.

Ik hoor het graag als u vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van deze terugkoppeling. Uiteraard verneem ik ook graag van u indien u alsnog mogelijkheid ziet om op dit belangrijke onderwerp dichter bij elkaar te komen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping loop followed by a smaller, more intricate flourish.

Marc van den Tweel
Algemeen directeur